

קידושין ל-ג

עניין: אלמלא הקב"ה עוזרו

קול אליהו מסכת סוכה

לכבוש את יצרו לולי עזר האלקי צריך לדעת הלימוד היוצא לנו מזה מה שהודיעו חז"ל לנו רוב חסדו של הבורא עמנו, אולם האמת יורה דרכו שחכמינו ז"ל כווננו בזה ג"כ לעיקר גדול ונכבד אשר כל אושר הצלחת האנושי תולה עליו, והענין כך הוא אף שהיוצר ב"ה מסר הכח באדם לכבוש את יצרו באמצעות הרוח השוכן בקרבו לא תשלם המעשה ביד האדם וקשה מאד על האדם לבוא אל תכליתה ואין בידו רק להתזיל המלאכה ולעשות כל מה שבכחו לעשות והשלמת המלאכה הוא בעזר אלקי המלוה לאדם להביא אותה אל הפועל הגמול, והשי"ת הוא בוחן לב וחוקר כליות ותבין מתי עשה האדם את שלו ומה בכחו לעשות, וכשרואה שכל אשר שהיה לאל ידו לעשות כבר עשה, ואין בכחו לעשות יותר וכל חשקו אל הטוב, אז ילוה אליו העזר האלקי ממרומים ויגמור בעדו וישלים מה שחסר ממנו וזולת זאת לא ישלח לו עזרו מקודש, וזו שכוננו חז"ל באמרם צופה רשע לצדיק יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו ה' לא יעזבנו בידו שהקב"ה עוזר לו, ובאו חכמינו ז"ל האמתיים לפרש מתי עוזר לו הקב"ה בזמן שעשה האדם כל מה שבכחו לעשות לכבוש את יצרו והגיע למדרגה כזו שאלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו לעשות יותר מפני שכבר בא עד קצה הגבול יכולתו במעשהו ואין לאל ידו לעשות יותר, אז ישלח עזרו מקודש ולא יעזבנו בידו, אולם אם יש לו יכולת עדיין לעשות יותר ממה שעשה כבר ואינו עושה גם ה' לא יעזרו לו:

(רז) (דף נ"ב ע"ב) אמר ר"ש בן לקיש יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום ומבקש להמיתו שנאמר צופה רשע לצדיק ומבקש להמיתו (מהלים ל"ז), ואלמלא הקב"ה שעוזר לו אינו יכול לו שנאמר ה' לא יעזבנו בידו ע"כ. הגה יש להתבונן במאמר הזה, כי ראש הדרשה שדרשו חז"ל שהיצר מבקש להמיתו והסמיכו על ראש המקרא צופה רשע לצדיק חדשו חז"ל דבר שמלת רשע הנאמר במקרא מורה על היצר הרע, אולם סוף הדרשא שהקב"ה עוזר לאדם והסמיכו על סוף המקרא, ה' לא יעזבנו בידו לא חדשו כלום בהשקפה הראשונה יותר ממה שמבואר במקרא מפורש, גם מה שגלו לנו חז"ל חדשות שאין ביכולת האדם

צדקת הצדיק אות רכז

כנודע. ויש עוד נשמה לנשמה, והיינו כידוע דבכל דבר יש עשר ספירות, והתחלת ההשגה הוא מחכמה, וכתר הוא שורש הרצון הנעלם. כי האדם מחכים ומתבונן ורוצה ופועל במה שהוא רצונו לכך, וזה רצון קדום לו הוא קבוע ונעלם באדם שאינו מושג לו מה הוא הדבר המוליד בו מחשבה ורצון זה, וזהו הכתר, שהוא למעלה מראש האדם. והוא אור מקיף של הש"י שמקיף למי שזוכה יותר שלא יעלה בלבו שום מחשבה זרה ודמיון הבל כלל, וכל מחשבותיו והרהוריו ורצונו בלתי לה' לבדו בידיעתו וידיעת תורתו, שעל זה אמרו (סוכה נב:) אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו (ליצר הרע), ועזר הקב"ה הוא הארת הכתר שלא יכנס בלבו רע כלל, שזה למעלה מהשגת כח אדם.